

Lett is belőle szép, sugár lány,
Kis városunk legszebb virága:
S amerre járt, virágot árult
Divatos, szép selyemruhába.

Az anyjának más vett koporsót,
S ő egyre úgy járt, mint a páva...
Úgy is fogták ki a Tiszából:
Divatos, szép selyemruhába!

(1898. In Szabolcska Mihály: Költemények. Budapest, 1905. 58.)

A budapesti éjszakák társadalma. A lélek-kufár

SALLÓ [SALGÓ F. LÁSZLÓ]

A Király utca egyik kis mellékutcájában van egy cukrászda. Fiatal diákgyerek, varrólánykák a vendégei, akik be-betérnek néhány habos-szeletre, vagy uzsonna-kávéra. [...]

Egy nap új vendége lett a cukrászdának, vagy inkább Marisnak. Mert nem annyira a sütemények miatt jött, mint inkább őmiatta. Egy fekete ruhás, tisztos külsejű matróna. Egy olyan idősebb úrhölgy, akinek csak a külseje tisztos, de alapjában véve megérett arra, hogy a régi boszorkánypörök hősnője gyanánt elevenen megsüssék. Egyik típusa eme koros hölgy Budapest szerelmi világának, aki áldozatokat szállít a sokpénzű, áldozatkész uraknak.

Hát egy ilyen lélek-kufár környékezte meg Marist.

Nyájas érdeklődéssel faggatta ki magánviszonyai felől, amíg megtudta mindazt, amit tudni akart. S ez mind az ő malmára hajtotta a vizet. Maris magánviszonyai olyanok voltak, mint a legtöbb hasonlókorú lányé. Szülei vidéken élnek, ő egy távoli rokonánál lakik itt Pesten. A cukrászdában van reggel hét órától este fél tízig egyfolytában. S kap ezért tizenöt forintot havonta és kosztot.

Ebből fizet lakásért 15 koronát s marad még ruhára, egyébre 15 korona. Hát ez biz édeskevés. Sőt inkább kevés, mint édes. A jó néni csóválta a fejét, sajnálkozott a leánynak, aki kora reggeltől késő estélig dolgozik s persze még arra sem igen telik, hogy tisztességes ruhát, cipőt vehessen magának. [...]

És jött a lélek-kufár. Lesz téli kabátja, jó meleg. Nem kell érte semmit sem tenni, sem adni, sem pénzt, sem önmagát. Ő megkönyörül rajta. Vesz neki télikabátot. Jó meleget, szépet. majd lefizeti neki, ha tudja. Valahogy csak apránkint.

Nem, nem! Maris húzódózott. Majd lesz neki amúgy is. Meg aztán ő ezt nem tudná megfizetni.

De egy nap azután csak ott volt a télikabát. Mértéket sem vettek hozzá, mégis testhez álló, szép prémes kabátka volt. Olyan meleg, finom, amilyenre csak álmában mert gondolni. S most az övé. Akármilyen hihetetlen. Ez a jó, áldott lelkű öreg néni, azt mondja. Összecsókolgatta a kezét s este már abban ment haza. Otthon hazudott valamit, hogy a cukrásznétól kapta, majd apránként levonja az árát a fizetéséből. És boldog volt.

Az öreg néni meg csak oda járt szorgalmasan. De a kabátról nem is beszélt, vagy négy hétig. Akkor csak előállott, hogy bizony kellene a kabát ára. Neki is hirtelen szüksége lett a pénzre. De a leány nem tud fizetni.

– Hát csak nem gondolja, hogy csak úgy vettem magának ajándékba?! Hát mije vagyok én magának? Nekem kell az ára és maga ezzel tartozik nekem.

– De Istenem, hát miből fizessem –, szólta megriadtan Maris – hisz tudja az asszonyosság, hogy nincs pénzem.

– Semmi közöm hozzá, miért fogadta el! Ha nem fizet, bepörlöm, becsukatom. Fizesse meg a kabátot, mert bajba kerül. [...]

A szegény leány küzdött magával.

– Ha nem – folytatta a lélekkufár –, ha nem, akkor lecsukatom. De ha gondolja, hogy máshonnan is megszerezheti a pénzt, én azt se bánom... De azt hiszem, csak hálával lehet irántam, hogy így segítem. Gondolja meg, hogy csak egy óra az egész. És csak egyszer... [...]

... S egy perditával több lett Budapest éjjeli társadalmával...

(Kis élelclap, 1908. 16. sz.)